Wi Carl then Nijonde medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes, Wendes ... At ändoch wij ifrå then ...

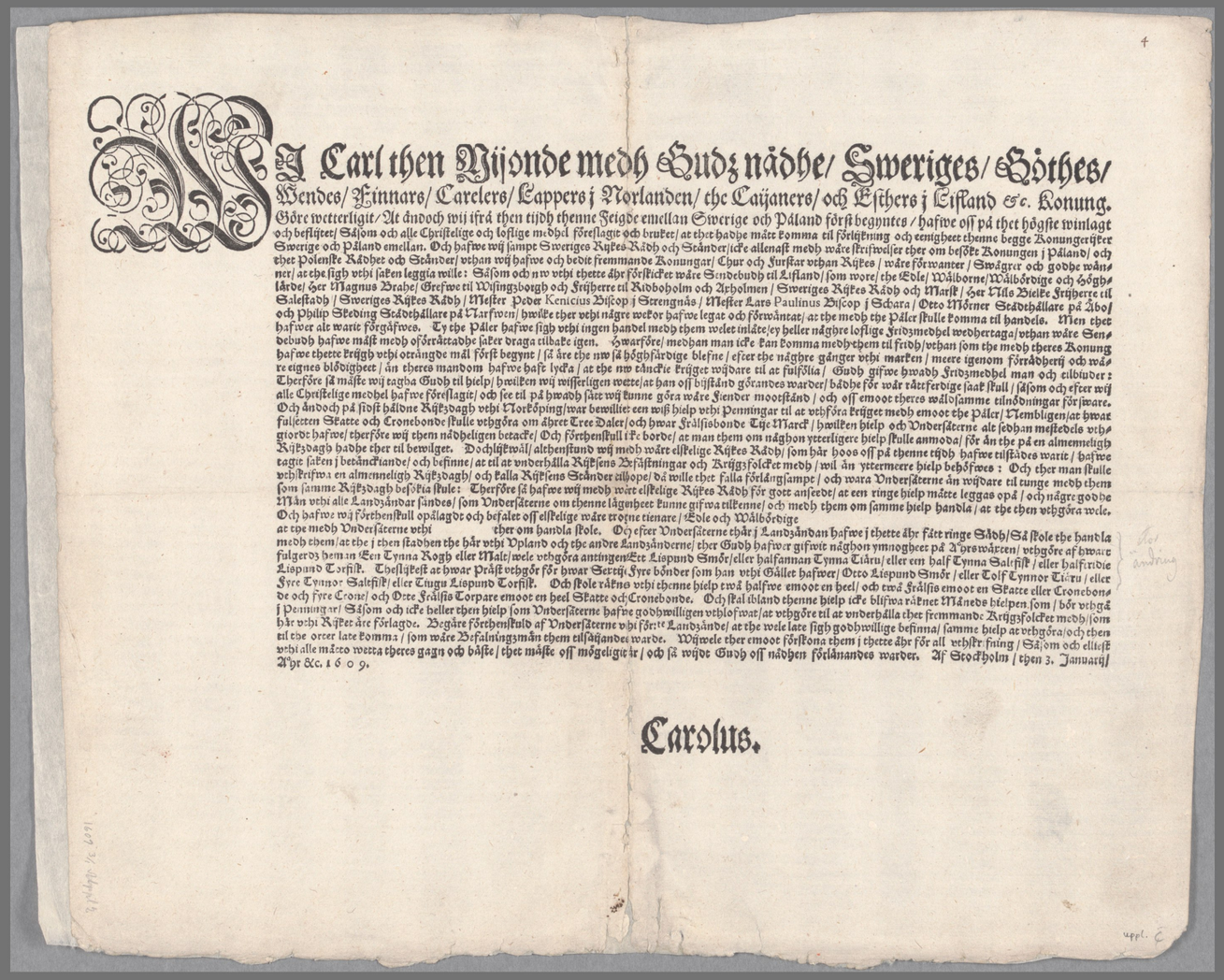

WI Carl then Nijonde medh Gudz nådhe/ Sweriges/ Göthes/ Wendes/ Finnars/ Carelers/ Lappers j Norlanden/ the Caijaners/ och Esthers j Estland &c. Konung.

Göre wetterligit/ At ändoch wij ifrå then tijdh thenne Feigde emellan Swerige och Påland först begyntes/ hafwe oss på thet högste winlagt och beflijtet/ Såsom och alle Christelige och loflige medhel föreslagit och bruket/ at ther hadhe måtte komma til förlijkning och eenigheet thenne begge Konungerijker Swerige och Påland emellan. Och hafwe wij sampt Sweriges Rijkes Råedh och Ständer/ icke allenast medh wåre skrifwelser ther om besökt Konungen j Påland/ och ther Polenske Rådher och Ständer/ wthan wij hafwe och bedit fremmande Konungar/ Chur och Furstar wthan Rijkes/ wåre förwanter/ Swägrer och godhe wänner/ at the sigh wthi saken leggia wille: Såsom och nw wthi thette åhr förstlicker wåre Sendebudh til Lifland/ som wore/ the Edle/ Wälborne/ Wälbördige och höghlärde/ Her Magnus Brahe/ Grefwe til Misingzborgh och Frijherre til Ridboholm och Arholmen/ Sweriges Rijkes Rådh och Marsk/ Her Nils Bielke Frijherre til Salestadh/ Sweriges Rijkes Rådh/ Mester Peder Kenicius Biscop j Strengnäs/ Mester Lars Paulinus Biscop j Schara/ Otto Mörner Stadthållare på Åbo/ och Philip Steding Stadthållare på Narfwen/ hwilke ther wthi några wekor hafwe legat och förwänteat/ at the medh the Påler skulle komma til handels. Men ther hafwer alt warit förgäfwes. Ty the Påler hafwe sigh wthi ingen handel medh them welet inlåte/ ey heller några lofligе Fridzmedhel wedhertaga/ wthan wåre Sendebudh hafwe måst medh oförrättadhe saker draga tilbake igen. Hwarföre/ medhan man icke kan komma medh them til fridh/ wthan som the medh theres Konung hafwe thette krijgh wthi oträngde mål först begynt/ så åre the nw så höghfärdige blefne/ efter the några gånger wthi marken/ meere igenom förrådherij och wåre eignes blödigheet/ än theres mandom hafwe hafft lycka/ at the nw tänckie krijgeт wijdare til at fulföllia/ Gudh gifwe hwadh Fridzmedhel man och eilbiuder: Therföre så måste wij tagha Gudh til hielp/ hwilken wij wisserligen wente/ at han oss bijstånd görandes warder/ bådhe för wår rätferdige saak skull/ såsom och efter wij alle Christelige medhel hafwe föreslagit/ och see til på hwadh sätt wij kunne göra wåre Fiender mootstånd/ och oss emoot theres wåldsamme tilnödningar försware. Och ändoch på sidst hållne Rijksdagh wthi Norköping/ war bewilliet een wiss hielp wthi Penningar til at wthföra krijget medh emoot the Påler/ Nembligen/ at hwar fulsetten Skatte och Cronebonde skulle wthgöra om åhret Tree Daler/ och hwar Frälsisbonde Tije Marck/ hwilken hielp och Undersåterne ale sedhan mestedels wthgiordt hafwe/ therföre wij them nådheligen betacke/ Och förthenskull icke borde/ at man them om någhon ytterligere hielp skulle anmoda/ för ån the på en almenneligh Rijksdagh hadhe ther til bewilget. Dochlijkewäl/ althenstund wij medh wåre elskelige Rijkes Rådh/ som här hoos oss på thenne tijdh hafwe tilstädes warit/ hafwe tagit saken j beträckiande/ och befinne/ at til at underhålla Rijkssens Befästningar och Krijgsfolcket medh/ wil än ytermeere hielp behöfwes: Och ther man skulle wthskrifwa en almenneligh Rijksdagh/ och kalla Rijkssens Ständer tilhope/ då wille thet falla förlångsampe/ och wara Undersåterne än wijdare til tunge medh them som samme Rijksdagh besökia skule: Therföre så hafwe wij medh wåre elskelige Rijkes Rådh för gott ansedt/ at een ringe hielp måtte leggas opå/ och några goodhe Män wthi alle Landzändar sändes/ som Undersåterne om thenne lägnheet kunne gifwa tilkenne/ och medh them om samme hielp handla/ at the then wthgöra wele. Och hafwe wij förthenskull opälagdt och befalet oss elskelige wåre trogne tienare/ Edle och Wälbördige at the medh Undersåterne wthi ther om handla skole. Och efter Undersåterne thär j Landzändan hafwe j thette åhr fått ringe Sådh/ Så skole the handla medh them/ at the j then stadhen the här wthi Upland och the andre Landzänderne/ ther Gudh hafwer gifwit någhon ymnogheet på Åhrswåxen/ wthgöre af hwart fulgerdz hemman/ Ett Tynna Rogh eller Malt/ wele wthgöra antingen/ Ett Lispund Smör/ eller halfannan Tynna Tiärn/ eller ett half Tynna Saltfisk/ eller halfferdie Lispund Torfisk. Thesslijkest at hwar Präst wthgör för hwar Sextijt Fyre bönder som han wthi Gäller hafwer/ Otto Lispund Smör/ eller Tolf Tynnor Tiärn/ eller Fyre Tynnor Saltfisk/ eller Tiugu Lispund Torfisk. Och skole räknes wthi thenne hielp ewå halfwe emoot en heel/ och ewå Frälsis emoot en Skatte eller Cronebonde/ de och fyre Crone/ och Otte Frälsis Torpare emoot en heel Skatte och Cronebonde. Och skal ibland thenne hielp icke blijfwa räknet Månedz hielpen som/ bör wthgå j Penningar/ Såsom och icke heller then hielp som Undersåterne hafwe godhwilligen wthlofwat/ at wthgöre til at underhålla ther fremmande Krijgsfolcket medh/ som här wthi Rijket äre förlagde. Begäre förthenskuld af Undersåterne wthi förnte Landzände/ at the wele late sigh godhwillige bestimma/ samme hielp at wthgöra/ och then til the orter late komma/ som wåre Befalningzmän them tilsägandes warde. Wijwele ther emoot förskona them j thette åhr för all wthstr:fning/ Såsom och elliest wthi alle måtto wettra theres gagn och bäste/ ther måste oss mögeligit är/ och så wijde Gudh oss nådhen förlänandes warder. Af Stockholm/ then 3. Januarij/ Åhr &c. 1609.

Carolus.

SOT // Utbrutna ligg. fol. extra stort format / Kungl. förordningar / Exemplar C

Tillkomstår 1609
Digitaliserad år 2016

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Wij Carl then Wijonde medh Gudz nådhe/ Sweriges/ Göthes/ Wendes/ Finnars/ Carelers/ Lappers j Norlanden/ the Caijaners/ och Esthers j Lifland &c. Konung.

Göre wetterligit/ At ändoch wij ifrå then tijdh thenne Feigde emellan Swerige och Påland först begyntes / hafwe oss på thet högste winlagt och beflijtet/ Såsom och alle Christelige och loflige medhel föreslagit och bruket/ at thet hadhe mått komma til förlijkning och eenigheet thenne begge Konungerijker Swerige och Påland emellan. Och hafwe wij sampt Sweriges Rijkes Rådh och Ständer/ icke allenast medh wåre skrifwelser ther om besökt Konungen j Påland/ och thet Polenske Rådhet och Ständer/ vthan wij hafwe och bedit fremmande Konungar/ Chur och Furstar vthan Rijkes / wåre förwanter / Swågrer och godhe wänner/ at the sigh vthi saken leggia wille: Såsom och nw vthi thette åhr förskicket wåre Sendebudh til Lifland/ som wore/ the Edle/ Wälborne/ Wälbördige och Höghlärde/ Her Magnus Brahe/ Grefwe til Wisingzborgh och Frijherre til Ridboholm och Axholmen / Sweriges Rijkes Rådh och Marsk / Her Nils Bielke Frijherre til Salestadh / Sweriges Rijkes Rådh / Mester Peder Kenicius Biscop j Strengnäs / Mester Lars Paulinus Biscop j Schara / Otto Mörner Städthållare på Åbo/ och Philip Skeding Städthållare på Narfwen/ hwilke ther vthi nägre wekor hafwe legat och förwäntat/ at the medh the Päler skulle komma til handels. Men thet hafwer alt warit förgäfwes. Ty the Päler hafwe sigh vthi ingen handel medh them welet inlåte/ ey heller nägre loflige Fridzmedhel wedhertaga/ vthan wåre Sendebudh hafwe måst medh oförrättadhe saker draga tilbake igen. Hwarföre/ medhan man icke kan komma medh them til fridh/ vthan som the medh theres Konung hafwe thette krijgh vthi oträngde mål först begynt / så äre the nw så höghfärdige blefne / efter the nägre gånger vthi marken / meere igenom förrädherij och wåre eignes blödigheet / än theres mandom hafwe haft lycka / at the nw tänckte krijget wijdare til at fulfölia / Gudh gifwe hwadh Fridzmedhel man och tilbiuder: Therföre så måste wij tagha Gudh til hielp/ hwilken wij wisserligen wette/ at han oss bijstånd görandes warder/ bådhe för wår rättferdige saak skull / såsom och efter wij alle Christelige medhel hafwe föreslagit/ och see til på hwadh sätt wij kunne göra wåre Fiender mootstånd / och oss emoot theres wåldsamme tilnödningar försware. Och ändoch på sidst hållne Rijkzdagh vthi Norköping/ war bewilliet een wiß hielp vthi Penningar til at vthföra krijget medh emoot the Päler/ Nembligen/ at hwar fulsetten Skatte och Cronebonde skulle vthgöra om åhret Tree Daler/ och hwar Frälsisbonde Tre Marck / hwilken hielp och Undersåterne alt sedhan mestedels vthgiordt hafwe/ therföre wij them nådheligen betacke/ Och förthenskull icke borde/ at man them om näghon ytterligere hielp skulle anmoda/ för än the på en almenneligh Rijkzdagh hadhe ther til bewilget. Dochlijkwäl/ althenstund wij medh wårt elskelige Rijkes Rådh/ som här hoos oss på thenne tijdh hafwe tilstädes warit / hafwe tagit saken j betänckiande/ och befinne/ at til at vnderhålla Rijkesens Befästningar och Krijgzfolcket medh / wil än ytterm eere hielp behöfwes: Och ther man skulle vthskrifwa en almenneligh Rijkzdagh/ och kalla Rijkesens Ständer tilhope/ då wille thet falla förlångsampt / och wara Undersåterne än wijdare til tunge medh them som samme Rijkzdagh besökia skule: Therföre så hafwe wij medh wårt elskelige Rijkes Rådh för gott anseedt/ at een ringe hielp måtte leggas opå / och nägre godhe Män vthi alle Landzändar sändes/ som Undersåterne om thenne lägenheet kunne gifwa tilkenne/ och medh them om samme hielp handla / at the then vthgöra wele. Och hafwe wij förthenskull opålagdt och befalet oss elskelige wåre trotne tienare / Edle och Wälbördige

at the medh Undersåterne vthi ther om handla skole. Och efter Undersåterne thär j Landzändan hafwe j thette åhr fått ringe Sädh/ Så skole the handla medh them/ at the j then stadhen the här vthi Opland och the andre Landzänderne/ ther Gudh hafwer gifwit näghon ymnogheet på Åhrswäxten/ vthgöre af hwart fulgerdz heman Een Tynna Rogh eller Malt/ wele vthgöra antingen Ett Lispund Smör/ eller halfannan Tynna Tiäru/ eller een half Tynna Saltfisk / eller halftridie Lispund Torfisk. Theslijkest at hwar Präst vthgör för hwar Sertijo Fyre bönder som han vthi Gället hafwer/ Otto Lispund Smör / eller Tolf Tynnor Tiäru / eller Fyre Tynnor Saltfisk/ eller Tiugu Lispund Torfisk. Och skole räknes vthi thenne hielp twå halfwe emoot en heel/ och twå Frälsis emoot en Skatte eller Cronebonde och fyre Crone/ och Otte Frälsis Torpare emoot en heel Skatte och Cronebonde. Och skal ibland thenne hielp icke blifwa räknet Måneds hielpen som / bör vthgå j Penningar/ Såsom och icke heller then hielp som Undersåterne hafwe godhwilligen vthlofwat/ at vthgöre til at vnderhålla thet fremmande Krijgzfolcket medh/ som här vthi Rijket äre förlagde. Begäre förthenskuld af Undersåterne vthi förrte Landzände/ at the wele late sigh godhwillige befinna/ samme hielp at vthgöra/ och then til the orter late komma / som wåre Befalningzmän them tilsägandes warde. Wijwele ther emoot förskona them j thette åhr för all vthskrifning / Såsom och ellieft vthi alle mächto wetta theres gagn och bäste / thet måste oss mögeligit är / och så wijdt Gudh oss nådhen förlänandes warder. Af Stockholm / then 3. Januarij/ Åhr &c. 1 6 0 9.

Carolus.